

MILENA ŽIC FUCHS

LEKSIČKA KONTRASTIVNA ANALIZA I RJEČNICI

O kontrastivnoj analizi i njezinu značenju u suvremenoj jezičnoj praksi ne treba posebno govoriti. Nakon dvadesetak godina postojanja »Jugoslavenskog hrvatskosrpsko-engleskog kontrastivnog projekta« i »Zagrebačkog englesko-hrvatskosrpskog kontrastivnog projekta« (osnivač, organizator i voditelj oba projekta prof. dr. Rudolf Filipović), a imajući na umu druge (mlađe) kontrastivne projekte u zemlji i svijetu, možemo govoriti o mnoštvu teoretskih i praktičkih spoznaja i analiza koje su primarno učinjene na morfološkoj i sintaktičkoj razini. Naime, dosadašnji rad na kontrastivnoj analizi upućuje na osnovni cilj — kontrastiranje gramatičkih sustava dvaju ili više jezika.

U obilju literature s područja kontrastivne analize vrlo rijetko ćemo naići na radove koji se bave problemima i metodologijom leksičke kontrastivne analize. O nekom cjelovitijem pristupu leksičkoj kontrastivnoj analizi ne može biti riječi jer takvih prijedloga zasad nema. Razlog nije samo u tome što je osnovni cilj kontrastivnih projekata dosad bio kontrastiranje gramatičkih sustava jezika, već i u tome što leksička kontrastivna analiza pretpostavlja zadiranje u otvoren sustav vokabulara dvaju ili više jezika, te, što je još važnije, zadire u probleme značenja.

Upravo zato što takva analiza dira u probleme semantičke prirode, autori koji su se bavili leksičkom kontrastivnom analizom ponekad izražavaju sumnje u mogućnost rješavanja takvih problema (Berndt 1969, Krzeszowski 1981). Poznato je da nema općeprihvaćene semantičke teorije, da nema potpunog opisa nekog jezika s gledišta značenja i da nas leksička kontrastivna analiza suočava sa svim problemima koje po svojoj prirodi i biti donosi otvoren sustav kao što je vokabular jednog jezika. Upravo iz tih razloga navedeni autori postavljaju pitanje da li je uopće moguće, pa čak i uputno, izvoditi leksička kontrastivna istraživanja.

Međutim, čini se da leksički sustav, upravo zbog složenosti koju nosi u sebi, zavređuje posebnu pažnju. Naime, za leksičku kontrastivnu analizu ne treba misliti da je samo uspoređivanje onih dijelova leksičkih sustava koji čine poteškoće pri usvajanju stranog jezika. Ne bi je, dakle, trebalo svoditi isključivo na pedagošku primjenu. Takva istraživanja mogu pridonijeti i rasvjetljavanju semantičkih pojavnosti, koje su uočljivije kad se leksički sustavi dvaju ili više jezika kontrastiraju nego da svaki sustav proučavamo zasebno. S druge strane, čekati da svjetlo dana ugleda

neka opća semantička teorija, značilo bi ponovno odgađanje problema, što je inače u lingvističkoj tradiciji gotovo praksa kad su u pitanju problemi značenja.

Probleme leksičke kontrastivne analize možemo svrstati u dva osnovna pitanja: a) koje dijelove leksičkih sustava dvaju ili više jezika obraditi i b) kako raditi, tj. na kojem jezičnom materijalu izvesti analizu i u okviru kojeg teoretskog pristupa. Pođimo od »Jugoslavenskog hrvatsko-srpsko-engleskog kontrastivnog projekta«, u okviru kojega je od samog početka rada predviđena i kontrastivna analiza leksičkih sustava hrvatskog ili srpskog jezika, tj. onih njihovih dijelova koji predstavljaju poteškoće pri usvajanju, odnosno u kojima dolazi do pogrešaka zbog drugačijih struktura (vidi Filipović 1971, 1975, 1978). Potrebno je naglasiti da je leksička kontrastivna analiza jedan od sljedećih koraka koji će se poduzeti u okviru projekta, jer, kako ističe profesor Rudolf Filipović u predgovoru izdanju »*Chapters in Serbo-Croatian — English Contrastive Grammar*« (Filipović 1985), djelu koje je sinteza dosadašnjeg rada na morfološkoj i sintaktičkoj razini, slijede poglavlja »koja obrađuju leksik, pragmatiku, sociolingvistiku i diskurs« (Filipović 1985: 34).

Sustavniji prijedlog kako pristupiti leksičkoj kontrastivnoj analizi našli smo u članku V. Ivira *Contrastive Analysis at the Lexical Level* (Ivir 1976). Pridržavajući se osnovnih načela »Jugoslavenskog hrvatskosrpsko-engleskog kontrastivnog projekta«, na primjeru engleske imenice *herd*, autor pokazuje kako je kontrastiranje moguće provesti na leksičkoj razini s pomoću prijevodnih ekvivalenata. Ako tom radu dodamo i članak *Lexical Gaps: A Contrastive View* (Ivir 1977), imamo dva vrijedna priloga leksičkoj kontrastivnoj analizi.

Jugoslavenski kontrastivni projekt rađen je, kao što je poznato, na materijalu tzv. Zagrebačke verzije Brownova korpusa, tj. na skraćenoj verziji Brownova korpusa (Filipović 1969, 1970), i taj korpus služi kao osnovica za kontrastivna istraživanja koja se provode u sklopu projekta (načela kojima se R. Filipović rukovodio u skraćivanju Brownova korpusa vidi: Filipović 1971: 71—72). Nadalje, sve su rečenice u skraćenoj verziji prevedene na hrvatski ili srpski jezik, što znači da je riječ o adekvatnom jezičnom materijalu što se tiče prijevodnih ekvivalenata. Osim toga, sasvim je prirodno obuhvatiti korpus na kojemu su rađene i ostale analize, ali s obzirom na karakter problema s kojim smo suočeni potrebno je provjeriti jesu li prijevodni ekvivalenti dostatni za takvu analizu.¹

Ali vratimo se načas osnovnom problemu — a to je odabir jedinica za analizu. U literaturi najčešće nalazimo primjere kao što su *teach-learn*, *come-go*, *borrow-lend*, *say-tell-speak* itd. Takvi primjeri, osim što su malobrojni, često se odnose na pogreške u samih izvornih govornika u engleskom jeziku. Izvorni govornici, poznato je, osjećaju koji put nesigurnost u njihovu izboru. Dakle, radi se o problemu koji nije zanimljiv samo sa stajališta leksičke kontrastivne analize (u našem slučaju engleskog i hrvatskog jezika), već i s gledišta značenjske strukture navedenih glagola unu-

¹ Podrobnije sam o problemu dostatnosti navedenog korpusa govorila u članku »Neki problemi leksičke kontrastivne analize«, *Godišnjak Saveza društava primijenjene lingvistike Jugoslavije*, 7—8, 1983—1984, str. 673.

tar samog engleskog leksičkog sustava. Nadalje treba istaknuti da analiza pogrešaka dosad nije provedena s ciljem da se sistematski pristupi mogućim pogreškama koje čine govornici hrvatskog ili srpskog jezika u učenju engleskog jezika na leksičkoj razini. Stoga se ne može govoriti o postojanju iscrpnijeg uvida u područja leksika koja predstavljaju problem prilikom usvajanja engleskog jezika.

Međutim, izgleda da se radi i o daleko dubljem problemu, vezanom ne samo za otvorenu prirodu leksičkog sustava i za različitost u strukturiranju pojedinih dijelova leksičkih sustava, već i o tzv. »prazninama« u leksiku, o kojima govori V. Ivir (Ivir 1977) u spomenutom članku. On pokušava rasvijetliti problem praznina sa stajališta semantičkih polja i s pravom ističe da postoje različite vrste leksičkih praznina. On govori o kulturološki uvjetovanim prazninama, tj. o nedostatku riječi ili izraza za stvari koje uopće ne postoje u životu i kulturi naroda koji govori tim jezikom, zatim o tzv. sistemskim prazninama (različit stupanj leksikalizacije u okviru nekog pojma), koje smatra »konceptualnim prazninama«. One su upravo i najzanimljivije s gledišta leksičke kontrastivne analize.

Dakle, ako smo suočeni s takvom složenošću u leksikalizaciji pojedinih semantičkih polja, pitanje je da li će nam prijevodni ekvivalenti Zagrebačke verzije Brownova korpusa pružiti uvid u moguće praznine jednog ili drugog jezika.

Postoje i drugi problemi koje smo uočili radeći analizu glagola *come* i *go* u Zagrebačkoj verziji Brownova korpusa (Žic Fuchs 1982). Iako se radilo o reprezentativnom broju primjera (611 primjera s glagolom *come* i 664 s glagolom *go*), morali smo posegnuti i za drugom jezičnom građom da bismo u potpunosti rasvijetlili njihovu značenjsku strukturu. Budući da se radi o deiktičnim glagolima, bilo je potrebno sagledati njihovu upotrebu u govornom jeziku, tj. u konkretnim situacijama, i zatim odrediti njihov odnos prema drugim glagolima kretanja.

Nameće se dakle zaključak da je u leksičkoj kontrastivnoj analizi uputno s više strana sagledati leksem ili par leksema, a ne samo držati se prijevodnih ekvivalenata. Kako je za takvu analizu važno vidjeti odnos pojedinih leksema sa srodnim leksemima, predlažemo da moguće polazište za leksičku kontrastivnu analizu bude konceptualni rječnik, koji ne samo da pruža širi popis srodnih leksema, već upućuje na praznine koje se mogu javiti u pojedinim dijelovima leksika.

Izbor konceptualnih rječnika povezan je i s mogućim teoretskim okvirom za analizu. Ovdje poglavito mislimo na novije semantičke teorije izrasle na američkom tlu zadnjih desetak godina. Radi se o tzv. konceptualnim ili prototipnim semantičkim teorijama, koje potvrđuju za svoje postavke nalaze u istraživanjima s područja psihologije i kulturne antropologije, odnosno u vezi između jezika i svijeta s jedne strane i jezika i mišljenja s druge strane. Takva razmišljanja nisu nova ni u lingvistici ni u filozofiji, ali neke uvide u probleme značenja koje su dali na primjer (da spomenemo samo neke) Eleanor Rosch (1973), Charles Fillmore (1977, 1978), Ray Jackendoff (1983), Geoffrey Gruber (1983) i George Lakoff (u tisku) mogu poslužiti kao vrijedno polazište i za leksičku kontrastivnu analizu.

Iako postoje razlike u nekim gledanjima na pitanja značenja, navedene autore ujedinjuje pretpostavka da postoji neosporiva veza između onoga što Jackendoff (1983) naziva »konceptualnom strukturom« i »semantičkom strukturom«. On također ističe da razumijevanje sintaktičke strukture nije dovoljno da bi se objasnila ljudska jezična sposobnost, već da je semantika, odnosno značenje, kompleksno strukturirana podloška koja ne samo da je neposredno povezana s procesom mišljenja već i sa svijetom koji nas okružuje. Jackendoff (1983) i Fillmore (1977) smatraju da se neuspjeh dosadašnjih semantičkih teorija krije u »prisilnom« odvajanju tzv. rječničkog znanja (dictionary knowledge) od tzv. enciklopedijskog znanja (encyclopaedic knowledge), naime u pokušaju da se semantika bavi isključivo onim što bi se moglo uvjetno nazvati jezičnim fenomenom. Za njih je enciklopedijsko znanje inherentni i neodvojivi dio konceptualne strukture i samog jezika i obuhvaća ne samo poznavanje svijeta u njegovoj fizičkoj pojavnosti već i kulturu i vjerovanja vezana za jedan narod, odnosno njegov jezik.

Navedeni autori govore o konceptualnim kategorijama u jeziku, tj. vide vokabular kao sustav koji se razvija oko »nuklearnih ili središnjih značenja«, kako ih naziva Fillmore (1978). Leksemi i izrazi okupljeni oko nekog »nuklearnog značenja« dijele zajednički temelj konceptualnih obilježja koja ih povezuju. Dakle, jezične kategorije konceptualno povezane pokazuju tzv. prototipne efekte, tj. zajednički im je prototipni uzorak (za daljnju obradu termina »prototipni efekti« vidi Lakoff u tisku). No potrebno je naglasiti da leksem ili izraz takve skupine može imati sva prototipna obilježja, može ih pak imati samo neka, i što je najvažnije, može imati i obilježja koja se pojavljuju isključivo u značenjskoj strukturi jednog određenog leksema. Takva teoretska gledanja uključuju i pojam »nejasnosti« ili »nejasnih granica« (fuzziness, fuzzy concepts) prirodnog jezika, pojavu koju su mnogi semantičari ignorirali ili čak smatrali, mogli bismo reći, nečim defektnim u jeziku.²

Faktori koji utječu na osnovnu organizaciju kategorija odnosno koncepata uključuju percepciju, motoričku djelatnost, predodžbe i kulturno-civilizacijska obilježja. Takvo je gledanje u suprotnosti s mišljenjem da su koncepti puka apstrakcija i da nemaju veze s iskustvom u raznim oblicima života ljudi. Možda je to najbolje izrazio Chafe (Chafe 1970), koga mnogi smatraju pretečom novijih konceptualnih semantičkih teorija, koji tvrdi da su »ideje i pojmovi realnost u mislima ljudi« (Chafe 1970: 74). Odnosno, kad ne bi postojala podudarnost između sustava koncepata i njihove jezične realizacije, komunikacija (u svom osnovnom obliku na relaciji govornik — slušalac) ne bi bila moguća.³

Nedostaci prijevodnih ekvivalenata kao i navedena teoretska osnova naveli su nas da pogledamo što nam mogu pružiti konceptualni rječnici

² Termin *fuzzy concepts* uveo je u lingvističku literaturu George Lakoff u članku »Hedges: A Study in Meaning Criteria and the Logic of Fuzzy Concepts«, *Papers from the 8th Regional Meeting*, Chicago Linguistic Society, (ed) P. Pernteau, Chicago: CLS (1972).

³ Chafe (1970) naglašava da se ne radi o relaciji jedan koncept jedan leksem. On također ističe da unutar jezičnog sustava mora postojati bezbroj preklapanja i područja »nejasnosti«.

kao polazište za leksička kontrastivna istraživanja. Na engleskom govornom području postoji nekolicina konceptualnih rječnika, od kojih smo izabrali *Roget's Thesaurus* kao možda najpoznatiji. Na govornom području hrvatskog ili srpskog jezika, koliko nam je poznato, postoji samo jedan konceptualni rječnik koji bi se po osnovnoj zamisli i organizaciji mogao usporediti s Rogetovim *Thesaurusom*, a to je *Sistematski rečnik srpskohrvatskog jezika*, čiji su autori Ranko Jovanović i Laza Atanacković (1980).

Navedeni rječnici ne podudaraju se u kvaliteti i razlikuju se u nekim leksikografskim rješenjima, ali njihova usporedba predmet je za neku buduću leksikografsku analizu. Različitost se nadalje očituje i u osnovnim podjelama konceptualnih kategorija (već dobro poznata zamjerka konceptualnim rječnicima uopće), no ako krenemo od pojedinačnog leksema, dakle od indeksa rječnika, dolazimo do leksikografskog »članka«,⁴ koji objedinjuje skup leksema vezanih nekim »nuklearnim značenjem«.

Ostanimo na primjerima koji su vezani za koncept kretanja, odnosno hodanja. Ako pogledamo skupinu glagola koja se pojavljuje pod *walk* u indeksu *Rogetova Thesaurusa* i pod dodatnom natuknicom *slow motion*, naći ćemo ove glagole: *go slow, creep, crawl, drag, inch, slug, shuffle, stagger, saunter, stroll, toddle, trudge, stump, lumber, plod, worm*.

Navedeni glagoli označuju sporo hodanje, odnosno kretanje, ali treba ukazati i na činjenicu da su svi u značenjskoj strukturi obilježeni još i određenim načinom hodanja odnosno kretanja.

Ako ih usporedimo s glagolima koje ćemo naći u *Sistematskom rečniku srpskohrvatskog jezika*, također u indeksu pod *hodati* (natuknice: *ići, šetati se, vući se*), a koji također označuju sporo hodanje, naći ćemo primjere: *ići sporo, ići polako, ići odmerenim koracima, ići sitnim koracima, muvati se, vući se, teturati, tumarati, vucarati se, šuljati se, militi, potezati se, glavinjati, sporo se kretati, usporeno se kretati*.

Možemo pretpostaviti da ta dva popisa glagola ne iscrpljuju dokraja sve mogućnosti koje engleski odnosno hrvatski ili srpski jezik pružaju za izražavanje navedenog pojma. Ali u svakom slučaju daju popis glagola, i to na, mogli bismo reći, ekonomičan način, bez mukotrpnog i dugotrajnog pregledavanja kartica s prijevodnim ekvivalentima. Što je još važnije, veliko je pitanje da li bismo našli sve te oblike u Zagrebačkoj verziji Brownova korpusa. U već spomenutoj analizi glagola *come* i *go* (oba se po svojoj frekventnosti nalaze među prvih 150 riječi Brownova korpusa — vidi Francis i Kučera 1982) u velikom broju primjera našli smo svega nekoliko u kojima se pojavljivao glagol *go* u svom nedirekcionalno obojenom, osnovnom značenju. Ti primjeri, tj. njihovi prijevodni ekvivalenti, nisu dali potpun uvid u značenje glagola *go*, koji je dala rječnička građa, tj. njegovo značenje: *kretati se, hodati, šetati* itd.

Navedene popise glagola »sporog hodanja« možemo popuniti daljnjom provjerom u dvojezičnim rječnicima. Ako pogledamo engleske glagole u dvojezičnom rječniku (uzeli smo *Englesko-hrvatski ili srpski rječ-*

⁴ Termin leksikografski »članak« uvela je u našu leksikografsku terminologiju Maja Bratanić u članku »Prilog za dvojezičnu leksikografsku teoriju«, *Jezik*, br. 1, Zagreb 1979.

nik — Milan Drvodelić, preradio Željko Bujas, 1978), dobit ćemo osim uobičajenih rječničkih definicija (ovdje je nemoguće prostora radi navesti sve natuknice zasebno) još nekolicinu glagola koje *Sistematski rečnik* ne navodi. To su: *stagger* — *posrtati*, *toddle* — *gegati se*, *plod* — *klipsati*, *saunter* — *bazati*. Dakle, daljnjom provjerom u dvojezičnom rječniku možemo popuniti popis glagola, ali istovremeno potrebno je istaknuti da u istom dvojezičnom rječniku nismo našli natuknice za *slug* i *worm* u značenju »sporog hodanja«. To ukazuje na korisnost kombiniranja građe konceptualnih i dvojezičnih rječnika kako bi se dobila što iscrpnija slika jednog dijela leksičkog sustava dvaju jezika. Iscrpnost je u početnoj fazi leksičke kontrastivne analize vrlo značajna jer na taj način možemo do tančina odrediti odnose među leksemima svakog zasebno, a potom ih kontrastirati.

Sistematskom obradom raznih dijelova leksičkih sustava moglo bi se doći i do nekih općih principa leksikalizacije u okviru jednog jezika. Upravo kontrastivna istraživanja pružaju uvid u način kako pojedini jezik rješava problem leksikalizacije. S tim u vezi pojavljuje se i problem praznina u leksičkim sustavima. Promatramo li te praznine kao sistemske ili konceptualne (Ivir 1977), činjenica ostaje da pojedini jezik ne mora leksikalizirati svaku pojavnost ili neko obilježje određene pojavnosti. No bez obzira na teoretski pristup koji možemo zauzeti kad su u pitanju tzv. »praznine«, njihovo uočavanje je od nepobitne važnosti za leksičku kontrastivnu analizu. U literaturi se uglavnom spominju primjeri rodbinskih odnosa, dijelova tijela i slično, no uputno je uočiti i druga mjesta u okviru leksičkih sustava na kojima se oni javljaju. Pri tome nam ponovno mogu biti od koristi konceptualni rječnici jer upravo njihova iscrpnost i način organizacije omogućavaju njihovo uočavanje.

Kratki primjer koji nam daje usporedba navedenih konceptualnih rječnika pod pojmom *ride* odnosno *jahati* jest: *trot* — *canter* — *gallop* i *kasati* — *galopirati*.

Dvojezični rječnik za *canter* daje definiciju *jahati laganim kasom*, što nije posve točno jer *canter* je po značenju prije bliži glagolu *galopirati*, tj. (da upotrijebimo nespretnu formulaciju) *lagano galopirati*. Naime, *trot* implicira sporije kretanje od *canter*, odnosno od *gallop*. Definicija *lagani kas* bliža je leksemu *trot*. Uočljive su poteškoće pri određivanju čak i rječničke definicije.

Takvih »praznina« ima podosta kad su u pitanju glagoli kretanja u engleskom i hrvatskom ili srpskom jeziku. Međutim, potreban je stanovit oprez jer iz građe koju nam pružaju konceptualni rječnici imamo i primjera koje bismo mogli uvjetno nazvati »paralelnim sustavima«. Pogledajmo na primjer glagole koje ćemo naći pod natuknicama *travel by water*, odnosno *ploviti*.

to travel/go by boat

steamship

yacht itd.

voziti se/ići/ploviti brodom

parobrodom

čamcem itd.

No, u engleskom jeziku imamo i glagole kao što su: *sail, boat, yacht, steam* itd. U hrvatskom ili srpskom imamo glagol *jedriti, brodariti* (u nekim književnim djelima naći ćemo čak i *broditi*), ali ne postoje glagoli *parobroditi** ili *čamcirati**.

Vrlo je osjetljivo pitanje da li možemo gore navedene primjere smatrati konceptualnim odnosno sistemskim »prazninama«. Odgovor na to pitanje iziskuje vrlo sustavno istraživanje. Međutim, izbor između različitih mogućnosti koje pruža engleski jezik uvjetovat će stilističke odnosno kontekstualne odrednice teksta u kojem se navedeni primjeri, bilo iz prve ili druge grupe, mogu upotrebljavati. Leksička kontrastivna analiza morala bi uzeti u obzir i stilističke vrijednosti pojedinih leksema i izraza. Ako pogledamo samo neke primjere iz skupine koja je označavala »sporo hodanje«, kao na primjer *slug* i *muвати se*, uočavamo prvenstveno njihovu kolokvijalnu obojenost.

Sistematski rečnik srpskohrvatskog jezika nažalost ne označuje kolokvijalne, arhaične ili dijalektalne lekseme, dok *Rogel's Thesaurus* to čini, i to ne samo za glagole već za sve vrste riječi. Nepotrebno je naglašavati važnost takvih oznaka, pogotovo razlikovanje varijanata američkog odnosno britanskog engleskog.

Konceptualni rječnici, kao uostalom ni dvojezični, najčešće ne pružaju uvid u stilističku vrijednost navedenih jedinica. Stoga je nužno promotriti svaki lekssem ili izraz u tekstu. (Idealno bi bilo kad bi se to činilo ne samo na pisanim tekstovima već i na govornom jezičnom materijalu.) To nas ponovno vraća na korpus pomoću kojega bi se mogla riješiti upravo pitanja stilističkih odnosno kontekstualnih okvira. Standardiziran korpus ujedno pruža i uvid u frekventnost leksema, vrlo bitan podatak za konačnu obradu i odabir jedinica unutar jedne skupine konceptualno vezanih leksema.

Na kraju bismo istakli da bi dosad zanemarivanu građu konceptualnih rječnika trebalo uključiti u leksička kontrastivna istraživanja. Time ne mislimo da konceptualni rječnici trebaju biti jedinstven jezični materijal za analizu, već naprotiv da mogu poslužiti kao dobro polazište i da zajedno s građom dvojezičnih rječnika i postojećim korpusima mogu pružiti sustavniji i iscrpniji uvid u pojedine dijelove leksičkih sustava dvaju ili više jezika⁵.

RJEČNICI

Rogel's Thesaurus, Third Edition, Thomas Y. Crowell Company, (1962).

Englesko-hrvatski ili srpski rječnik, M. Drvodelić — revidirao Ž. Bujas (1978).

Sistematski rečnik srpskohrvatskog jezika, R. Jovanović i L. Atanacković, Matica Srpska, (1980).

⁵ Ovim radom osvrnuli smo se samo na neke pogodnosti koje pružaju konceptualni rječnici. Nisu spomenute neke činjenice, kao na primjer da se u okviru svakog članka nalaze sve vrste riječi vezane za određeni pojam, zatim da su navedene fraze, kao na primjer *hodati puževim korakom, korak po korak, go at a snail's pace* itd. Obrada tih i drugih obilježja konceptualnih rječnika pričekat će daljnju primjenu u okviru leksičkih kontrastivnih istraživanja.

BIBLIOGRAFIJA

1. Berndt, R. (1969), »Lexical Contrastive Analysis«, *Brno Studies in English*, vol. 8.
2. Chafe, W. (1970), *Meaning and the Structure of Language*, The University of Chicago Press.
3. Filipović, R. (1969), »The Choice of the Corpus for the Contrastive Analysis of Serbo-Croatian and English«, *YSCECP, B. Studies 1*, Institute of Linguistics, Faculty of Philosophy, University of Zagreb.
4. Filipović, R. (1970), »Izbor korpusa za kontrastivnu analizu srpskohrvatskog i engleskog jezika«, *Zbornik za filologiju i lingvistiku*, knj. XIII — I, Novi Sad.
5. Filipović, R. (1971), *Kontakti jezika u teoriji i praksi*, Školska knjiga, Zagreb.
6. Filipović, R. (1975), »Kontrastivna lingvistika u svijetu i u nas«, 3. Program — *Radio Beograd*.
7. Filipović, R. (1978), »The Value of Contrastive Analysis to General Linguistics«, *Proceedings of the XII International Congress of Linguistics*, Vienna.
8. Filipović, R. (1985), *Chapters in Serbo-Croatian — English Grammar*, (ed) R. Filipović, Institute of Linguistics, University of Zagreb, Liber.
9. Fillmore, C. (1977), »Topics in Lexical Semantics«, *Current Issues in Linguistic Theory*, (ed) R. Cole, Indiana University Press.
10. Fillmore, C. (1978), »On the Organization of Semantic Information in the Lexicon«, *Papers from the Parasession on the Lexicon*, CLS, Chicago.
11. Francis, N. i Kučera H. (1982), *Frequency Analysis of English Usage*, Houghton Mifflin Company, Boston.
13. Gruber, J. (1983), »Lexical and Conceptual Semantic Categories«, *Proceedings of the XIII Congress of Linguistics*, CIPL, The Hague.
14. Ivir, V. (1976), »Contrastive Analysis at the Lexical Level«, *Proceedings of the 4th International Congress of Applied Linguistics*, (ed) G. Nickel, Vol 2, Hochschul Verlag, Stuttgart.
15. Ivir, V. (1977), »Lexical Gaps: A Contrastive View«, *Studia Romanica et Anglica Zagrabiensia*, 43—1977.
16. Jackendoff, R. (1983), *Semantics and Cognition*, MIT press Cambridge — Massachusetts, London — England.
17. Krzeszowski, T. (1981), »What do we need lexical contrastive analysis for?«, *The Polish — English Contrastive Project — Studies and Papers*, vol. 13.
18. Lakoff, G. (u tisku), *Women, Fire and Dangerous Things*, Chicago — University of Chicago Press, rukopis knjige.
19. Rosch, E. (1973), »On the Internal Structure of Perceptual and Semantic Categories«, *Cognitive Development and the Acquisition of Language*, (ed) T. Moore, Academic Press, New York.
20. Žic Fuchs, M. (1982), »Kontrastivno ispitivanje semantičkog strukturiranja osnovnih glagola kretanja (come — go — doći — ići) u hrvatskom i engleskom jeziku« neobjavljena magistarska radnja, Filozofski fakultet u Zagrebu.

S u m m a r y

LEXICAL CONTRASTIVE ANALYSIS AND DICTIONARIES

Lexical contrastive studies are a neglected part of contrastive analysis in general. Since little attention has been paid to the possible basis for lexical contrastive analysis, conceptual dictionaries (in combination with bilingual dictionaries and existing corpora) are suggested as a possible starting point. This kind of approach would insure a more detailed insight into the structure of the vocabulary, as well as lexical gaps and ways of lexicalization of each language.